

Ngày Tháng Buồn Hiu

Ngọc Ánh

NHẬT KÝ MỰC TÍM

Ngày... tháng...

Một năm sắp tròn. Những con số đánh dấu bước ngoặt lịch sử chua xót mĩa mai. Ta đứng ngoảnh đầu nhìn lại quá trình ồn ào cách mạng, lòng băng khuâng tự hỏi một năm rồi ta được gì, anh được gì? Hay chúng ta đã đánh mất tất cả trong bối cảnh xã hội lạ mặt hôm nay, tên nước bỗng trở nên kỳ quặc ngớ ngẩn “Cộng Hoà Xã hội chủ nghĩa Việt Nam”, tên con đường thân quen bỗng trở thành Đồng Khởi, tên thành phố ta yêu bỗng một ngày không còn nữa, mà thay vào đó cái tên lạ hoắc Hồ Chí Minh thật vô duyên kỳ cục! Những giọt nước mắt nhỏ xuống thương tiếc ngậm ngùi. Một năm đánh dấu hằn sâu như vết chém tàn bạo. Ta nhớ về 30 tháng Tư như một ngày quốc hận, không thể nguôi ngoai.

Tháng 3 mở màn chiến trận cao nguyên tàn khốc. Bao nhiêu là máu và xác chết, bao nhiêu là nước mắt chảy dài dọc đường số 9 và đường 14, chết từ trên cao, chết từ quốc lộ 13 kinh hoàng, từ bờ biển Nha Trang, Đà Nẵng, Vũng Tàu, chết dập vùi tan tác như bèo, như sóng... Từng địa danh miền Trung bị mất dần vào tay Việt Cộng và trận đánh tàn khốc đã kết thúc khi cánh cổng sắt của Dinh Độc lập bị xe tăng T54 ủi sập vào trưa ngày 30 tháng 4/1975. Cộng sản miền Bắc đã cưỡng chiếm thành công miền Nam Những chiếc phi cơ bay vòng vòng trên bầu trời Sài Gòn với cột khói đen sau đuôi vì hết nhiên liệu mà không có bãi đáp, những chiếc tàu chìm vì không chở nổi hàng trăm ngàn người cố đeo bám lên đó để chạy ra khơi trốn tránh Cộng sản, những xe cộ vất lăn lốc trên đường phố, thân người ngổn ngang trong đọt pháo kích quyết liệt cuối cùng để dập tan sào huyết của Đế quốc Mỹ và bè lũ tay sai...

Hình ảnh tang thương của những người lính tan hàng rã ngũ, chạy bơ phờ qua từng ngõ ngách đô thị, những lá cờ bị xé rách, bị bôi xóa vội vàng, ta nhớ cái nghiêng răng của ai đó khi nhìn thấy lá cờ vàng bị một tên đeo băng đỏ ném vào thùng rác, để thay vào đó lá cờ máu trước một công sở trên đường Nguyễn Tri Phương, thế mà là vinh quang, là thắng lợi, là giải phóng miền Nam? Ai cần mấy người giải phóng, nguy ngữ lếu láo! Một năm qua đi mà sao ta vẫn nặng mang nỗi sầu quá khứ. Hờn oán ai đây, giải phóng vô đã làm đảo lộn tất cả. Nhỏ Minh nói đúng **“bài học đầu tiên mà những người cha cách mạng đã dạy tại mình là bài học phản bội”**. Sở dĩ hai đứa thân nhau vì cùng hoàn cảnh, Ba nhỏ Minh đi tập kết từ hồi nó mới 3 tuổi, Mẹ nó không thể chờ đợi được nên bước thêm bước nữa, cha dượng và một bầy em khiến Minh phải lên Sài Gòn sống bên Dì, tuổi thơ nặng nề với quá khứ đáng buồn... Sau 75, **Ba nó trở về với quân hàm cấp tướng trong Ủy ban quân quản của Thành phố, dượng nó đi tù vì là sĩ quan chế độ cũ, gia đình Dì nó tan nát trong khi Ba nó được Nhà nước cấp một căn lầu mặt tiền trên đường Nhật Tảo** và ông mong muốn nó trở về ở với ông, đưa con mà ông đã tha thiết nhớ thương trong suốt những năm dài đi kháng chiến “hy sinh đời bố để cũng cố đời con...” nhỏ kể lại ấn tượng của ngày đầu tiên khi nó gặp mặt Ba sau gần 20 năm xa cách, ông ôm nó vào lòng tràn ngập thương yêu. Nhưng ông cũng răn đe nó không nên dính líu tới gia đình nguy của Dì, bởi vì đó là thành phần phản quốc, ông buộc nó phải đổi theo họ của ông để tương lai tươi sáng hơn, dĩ nhiên là nó phản đối tới cùng, nó không thể trở mặt với quá khứ, gia đình Dì đã cướp mang nó bấy lâu nay, **đổi lại họ có nghĩa là chối bỏ cái lý lịch nguy đã nuôi nó lớn lên, là phản bội lại những tình cảm gắn bó của Dì nó dành cho đứa trẻ bơ vơ như nó suốt mười mấy năm ròng...**

Ta nghe lòng quặn thắt mỗi khi nhớ tới giọt nước mắt của Ba Sáu rớt xuống cánh tay khi ta ôm ông già từ để theo Ba lên Sài Gòn đi làm cách mạng, cái giọng hách dịch của kẻ chiến thắng đã khiến ta khó chịu

- Nhà cô dượng bây giờ là sĩ quan nguy, con Ánh nó không thể có tương lai được, bây giờ tôi bắt nó về Sài Gòn để cho nó tiến thân trong xã hội mới, nhưng nói trước là Cô dượng đừng có thơ từ kêu rêu nó trở lại đây nhe, bây giờ nó là con tôi, tôi sẽ làm khai sanh đổi nó lại họ của tôi...” giọng Má Sáu nghẹn ngào “ thì con anh, anh muốn làm gì thì làm, ăn thua là tấm lòng của nó...”

Vài bộ đồ cũ, mấy cuốn sách, ít món linh tinh, má Sáu gói trong cái mền dù tú bốn góc như tay nãi của mấy ông sư. Hành trang vào đời của ta chỉ có thế, nghe nhẹ tênh mà sao lòng trĩu nặng, cái tình nghĩa cướp mang hai mươi năm dưỡng dục, ta nhớ như in con đường đất trơn trượt trong hẻm mà hai ông bà đã thay nhau cõng ta đến trường đầu tiên, rồi những lần ta ốm đau quặt quẹo thuốc Bắc thuốc Nam, mái tóc ta chỉ có mỗi Ba Sáu

cất, áo quần ta mặc chỉ có mỗi Má Sáu may, Ba Sáu hớt tóc, Má Sáu bán hàng rong, chất chiu nuôi ta khôn lớn, cơm rau hiu hẩm cả nhà cùng chia xẻ ngọt bùi bấy nhiêu năm, vậy mà bây giờ dứt áo ra đi đành đoạn, công ơn Cô Sáu nuôi dạy con mình khôn lớn, Ba phải tay hết.

Lên xe đi Sài Gòn ta đã khóc suốt trên đoạn đường dài, ngồi bên cạnh gương mặt Ba trầm ngâm, ta thấy ám ức giống như mình là tù binh đang bị “áp tải”. Tên tù binh phản bội! Ừ nhỏ Minh nói đúng, **“bài học đầu tiên của những người cha Cách mạng dạy mình là bài học phản bội.”** Sang nhà nhỏ Minh ngủ, tự dựng hai đứa nôi hứng đạp xe đi chơi vòng Sài Gòn xem thiên hạ hồ hởi phấn khởi ra sao. Thành phố mới hơn 9 giờ mà hoang vắng lạ lùng, lứa thưa vài cặp tình nhân vòng tay hời hả, hai chiếc xe đạp cót két trong đêm như nôi hậm hực không nói thành lời. Những đèn màu giăng mắc, cờ xí rợp trên các cơ quan, công trường. Những gã Công an mặc áo vàng, ôm súng đứng thẳng người như trụ điện ở các ngã tư, cái không khí lạnh căm trờ trên, thấy trong lòng mình cũng chán ngắt như thế. Hai đứa tấp lại xe bò búa cuối cùng ở nhà thờ Đức Bà, vừa ăn vừa nghe ông cụ phần uất ngiên ngâm:

- 30 năm mới có một ngày... đau khổ, biết bao là nước mắt, biết bao là tiếng than, hòa bình với hàng triệu người chết. Cuộc chiến tranh quá thảm khốc mà hòa bình thì chắc gì không có bạo tàn? Các cô còn quá trẻ để nhận ra cái giá của tự do, chúng tôi từ Bắc chạy trốn gông cùm của Cộng sản vào Nam, tưởng đã yên thân, nào ngờ bọn họ đuổi theo đến cuối đường hầm, rồi các cô sẽ thấy thôi...

Nhìn những hàng đèn giăng mắc trước Bưu Điện, ta xót xa ngậm ngùi, nghe nỗi buồn đau gặm nhấm. Đêm khuya, đường dài, đời sống mình cũng hun hút tận cùng như thế, Minh ơi! Đi đâu cũng thấy những tâm sự bi thiết, họ không cần biết mình là ai, họ cứ nói như để vui bớt nỗi ám ức căng cứng trong lòng, nói để nguôi ngoai.

Sự thật ngày càng nã nê, chán ngấy mà sao người ta vẫn cố tình như không biết. Chính nghĩa là phải biết lắng nghe, chỉ có độc tài mới mắt ngơ tai điếc. Về tới nhà đã 12 giờ đêm. Hai chiếc xe phóng vun vút qua những con đường vắng, cây lá ngủ quên, 30 năm mới có một ngày. Ôi thể thảm!

Ngày... tháng...

Có một điều rất đau đớn mà ta không biết phải nói với ai. Chiều nay, khi ta tình cờ về nhà, lục tìm cặp hồ sơ của ba với ý định viết những tên tuổi liên hệ với gia đình để điền vào sơ yếu lý lịch, nhưng ta đã tìm thấy một tờ cáo trạng chi chít chữ. Vâng, một tờ cáo trạng đã làm trái tim ta tan nát. Đúng hơn nó là một bản án dài dặc báo cáo lên Thành Ủy về tên Trần Văn Tùng, thằng con trai duy nhất của Má Sáu:

“... Tên Tùng quá nguy hiểm cho cách mạng. Khi tôi thấy không thể tuyên truyền được nó, tôi có đề nghị với các đồng chí cho Ban Công Tác Thành bắn nó, nhưng các đồng chí vẫn còn do dự. Tôi nghĩ rằng nó là một thằng nguy hiểm, việc làm của nó phương hại đến cách mạng không nhỏ. Cần phải dứt khoát hạ nó...”

Bản cáo trạng làm ta hoa cả mắt, điếc cả tai. Sự thật làm ta hỏi ơ, thất vọng. Cộng sản là thế đó ư? Cậu ruột có thể tìm mọi cách để giết thằng con trai duy nhất của em mình, cháu của mình. Trời ơi! Ta đau đớn có thể chết được.

Những năm ba đi làm cách mạng, hình ảnh mẹ Tùng là hình ảnh của ba, nhưng vì “Đảng” ba lại nghĩ khác, ba “trung với đảng, hiếu với dân và **chuyên chính với kẻ thù**” **lẽ nào con cháu mình là kẻ thù chỉ vì nó không cùng chiến tuyến với mình? Ba đã giết chết niềm tin ở ta.** Con xin lỗi ba, con không thể ích kỷ như ba; con càng muốn xa rời ba hơn sau khi phát giác chuyện này, thà con tìm việc khác mà tự lập, con từ chối ân huệ “gia đình cách mạng” của ba, con phủ nhận mọi ưu tiên từ chế độ đưa tới. Con không bao giờ chấp nhận cộng sản dưới bất kỳ hình thức nào. Một chế độ mị dân, một chính quyền chuyên chế lừa dối, chỉ dùng vũ lực đàn áp khắc nghiệt, thà con đi học lại, thà con sống lây lất ở một chỗ nào đó, không có ba. Giữa chúng ta tình cha con riêng rẽ “bất hợp tác, bất đồng quan điểm.” Thôi thì con cố không làm hại đến ba và ba cũng nên tỏ thiện chí với con một chút may ra cha con ta còn có chuyện để nói với nhau lâu dài. Bằng ngược lại, thì con cũng rất tiếc, con xin lỗi ba, con không thể phản bội, con không thể phụ lòng người đã nuôi con 20 năm nay.

Ta đau lòng không biết thổ lộ với ai, cả ngày đạp xe lang thang ngoài đường với tâm trạng bi thảm thất vọng cùng cực, liệu ta phải làm gì với lá thư đó, những dòng chữ do chính tay Ba đã viết như con rắn độc cắn nát tim ta tê điếng, ta lẳng lặng rút nó ra khỏi tập hồ sơ của Ba và cất kỹ vào cái hộp, dấu kín không cho Ba Má Sáu biết chuyện nổi da dáo thịt **đáng ghê tởm** này, có lẽ ta sẽ đem nó về quê, chôn dưới gốc cây xoài trong vườn, đợi một ngày yên bình sẽ mang ra hỏi Ba, chắc chắn như vậy! Ta tin mình đã có quyết định đúng mực

dù phải nuốt nước mắt vào lòng. Lần đầu tiên trong đời ta phải đối diện với một sự thật kinh khiếp, ta ước gì mình chưa từng thấy lá thư đó trong cặp của ba....

Ngày.... tháng.

Giấc ngủ đầy, buổi sáng thức dậy khoan khoái, con đã về bình thường như một nhân viên nhà nước được nghỉ phép 7 ngày thông dong, con đã về với ba má, và nếu cần con sẽ ở lâu hơn nữa, những ngày lêu bêu trên Sài Gòn, con đã thật sự thấm mệt! Trời mờ mờ sương lạnh thấy nhớ buổi sáng nào sửa soạn vào trường, tóc dài áo trắng guốc gỗ khua vang, dẫn hành lang lớp học vắng hoe, thuở còn đi học, ta luôn luôn là nhỏ học trò đi sớm nhất, đi sớm chẳng để làm gì nhưng thấy thú vị trong cái vắng lặng của buổi sáng tinh khiết. Thay đồ đi ăn sáng với Ba Sáu, phố xá cũng bình thường, buồn hiu, đi thăm nhỏ Hạnh, thăm cô Tráng, thăm trường. Thấy tội nhỏ lao xao liên hoan cuối năm, lòng mình chợt bàng hoàng thế nào ấy thôi. Nhớ quá bạn bè ơi, lớp này ngày xưa ta học, bàn này ngày xưa ta ngồi, trên bục giảng những người thầy học cũ đứng đó. Bây giờ chỉ có những tầng lớp tiên tiến lạ mặt, ta ngại ngùng trong cái gật đầu chào, đó là điều ray rứt không nguôi trong ta. Ta hay thầy mặc cảm?

Đi uống cà phê với Võ, Long, nghe vài ba câu chuyện não lòng. Cũng thế thôi, ước gì ta ngủ được một giấc dài 5 năm hay 10 năm, mở mắt ra mọi chuyện đã xong rồi, có lẽ mình thấy thoải mái hơn phải không Võ? Ước gì tai ta điếc, mắt ta mù, để đừng nghe thấy gì hết, vì sự thật quá thê thảm. Tuổi trẻ vốn ồn ào, mà lúc này ta ồn ào thì chết! Trưa lại thăm thầy Hiếu, kể lể hết tâm sự của ta, từ gia đình, đời sống bản thân đến xã hội, kinh tế, lu bu trăm thứ chuyện. Thầy trầm ngâm đốt thuốc:

- Tội nghiệp học trò tôi, bánh xe xã hội sẽ nghiền nát em. Em đang đánh bạc, trước khi em muốn rút lui khỏi sòng bạc với một đồng tiền, hãy khôn khéo một chút, những tên chấy túi không để yên cho em đâu, đừng để bánh xe thời cuộc nghiền nhẹ một ngón chân em, một ngón chân thôi cũng đủ đau điếng cả đời rồi.
- Dạ, cảm ơn thầy đã cho em một lời khuyên, em đã hiểu ý thầy và em sẽ cố gắng hết sức, nhưng Thầy ơi, em nhỏ bé và tuyệt vọng quá.

Ngày... tháng...

Thành phố thật lạ. Cúp điện mới có hai đêm không có cà phê sinh tố, không có nước, chỉ có mặt trời là nguồn sống. 4 giờ chiều ăn cơm hối hả, chui vào mùng tránh muỗi cắn, mở mắt nằm chờ trời sáng, thấy đêm thật dài. Đó là lời thầy Thiếp lúc trưa ghé thăm, quanh quẩn ở nhà nấu cơm, giặt quần áo cho vợ con, ông thầy Việt Văn hách xì xằng dạo nào của tôi giờ đã bệ rạc, xuống dốc. Ôi, thương! Ra về, lòng ngậm ngùi quá đỗi. Chế độ càng ngày càng khắc nghiệt, người dân kêu rêu than thở mãi cũng thế thôi, ta thấy mình bắt tòi vô tương. Ghé quán café Thanh Bạch với Lộc, Bảo, Minh, tuổi trẻ họp lại nhau **có chuyện gì để nói ngoài chuyện chửi chế độ và chửi tất cả những gì đã và đang xảy ra sau cái ngày 30/4** đáng chửi ấy, mọi danh từ nay đã trở thành trừu tượng, như cái gì đó mơ hồ xa xăm: **Dân Chủ, Giàu Mạnh, Xã Hội Chủ Nghĩa Độc lập-Tự do- anh Phúc... tất cả chỉ là nguy ngữ, my dân!**

Một ông thầy vừa đi học tập về, chợt dờ dờ ương ương, vào trường khóc khóc, cười cười với lũ học trò, có những giáo sư phải chạy vào phòng vệ sinh để giấu nước mắt, chỉ sợ bị chú ý kiểm điểm, lũ học trò xúc động, thương tâm. Nghe kể mà lòng ta xót xa, ngao ngán. Thương cho thầy tôi làm người mất trí, mà cũng mừng cho thầy tôi từ nay sẽ quên mất trần gian, quên mất chuyện thế sự thăng trầm...

«Chồng tao có tội tình gì mà nó bắt đi học tập, đây đọa chồng tao? Giải phóng gì mà nhà tao tan nát, con tao ốm đau, gia đình nghèo túng, đồ đạc bán đồ bán tháo, thậm chí đến cái quần cái áo cũng bán. Hết nay đến mai, nó cứ hăm he đi vùng kinh tế mới. Lấy cái gì mà sống? Lấy cái gì mà ăn? Đi thăm chồng một lần đứt ruột đứt gan. Mong mỗi được nó sai khiến làm tôi mọi, đặng ra ngoài gánh nước, chẻ củi, hầu thấy mặt vợ con đứng lấp ló ngoài rào như thằng ăn cắp, chực chờ thấy vô một ống thuốc, một hộp kem đánh răng. Mồ tổ cha nó! Khốn nạn gì dữ vậy! »

Lời chửi rửa bằng một thứ ngôn ngữ đay nghiến nỉ non, ta nghe mà ứa nước mắt, giọng kể lể uất nghẹn của những bà vợ có chồng đang "học tập" trong tù, mà học tập cái gì trong đó, có chẳng là đòn thù của những tên say máu chiến thắng dành cho kẻ bại trận, đói khổ bệnh tật, đầy ải nhục hình giữa rừng thiêng nước độc cũng đủ cho người ta chết dần mòn, độc kế của cộng sản là vậy, ta cảm giận chính sách ác ôn này vô cùng, vô tận.

Ngày... tháng...

Tình cờ xem lại cuốn «Người tình ngoài mặt trận» của Nhã Ca. Nào lòng và thương lính quá đỗi... Hỡi những người lính đang nằm trong trại tù, các anh thật dũng cảm và đáng yêu. Suốt đời, bọn con gái chúng tôi chỉ nên yêu những người lính như các anh thôi, nhớ quá thời vàng son cũ, ta muốn điên lên khi biết được sự thật mất mát hôm nay. Chúng ta không thua! Chúng ta chỉ bại trận, trong chiến đấu, bại trận là lẽ thường, chỉ khi nào chúng ta chịu đầu hàng, ấy mới gọi là thua, phải không?

Cũng con đường này, cách đây hơn năm, ta đã đi qua. Nhà cháy và những xác người chết ngổn ngang. Trước ngày 'giải phóng,' con đường Bùi Thị Xuân đầy lính Không Quân và thịt cây Bắc Cờ... Ta tìm Quan với tay nắm ngại ngùng. Ta tìm Quan với tiếng khóc nức nở chiều ngày 30/4/75 trên vai hấn, mới nhập ngũ trong đợt quân sự học đường, tuổi đời tuổi lính chưa bao lâu thì mọi thứ sụp đổ, khi mọi người đổ xô vào phi trường để tháo chạy ra nước ngoài thì hấn lại hồi hả cởi bỏ bộ đồ ka ki dày cộm để trở về làm anh học trò ngơ ngác giữa dòng người di tản. Hai đứa gặp nhau khi Sài Gòn hỗn độn với tâm trạng hụt hẫng bàng hoàng. Thấy hấn cầm hoài một bao nilon nhỏ trên tay tần ngần, có cái gì trong đó? không biết, tự nhiên lượm được, hai đứa đang buồn mà cũng bật cười khi mở gói giấy ra, chỉ là cái máy đánh trứng gà, một dụng cụ nhà bếp còn rất mới! Thiệt ngớ ngẩn hết biết, dù sao cũng là một kỷ niệm nhớ đời của Quan trong những ngày chơi với này. Hai đứa ra bến xe miền Tây đông nghẹt người, hình như chỉ có duy nhất một chuyến về Sóc Trăng, không phải xe đò mà xe hàng, mọi người chui rúc trong thùng xe chật cứng hết chỗ, hai đứa phải leo lên cabin... **Lần đầu tiên đi xe đêm mà không sợ Việt Cộng đập mô gài mìn**, cảm nhận được ý nghĩa "hoà bình" có lẽ chỉ thấy trong đêm hôm ấy, không gian yên tĩnh, gió thổi lạnh lạnh, trăng mờ lẩn khuất. Có hai người lang bạt nắm chặt tay nhau về lại quê nhà.

Buổi sáng nay, tình cờ đi ngang qua khu Lăng Cha Cả, con hẻm vắng hoe, những gã con trai biến mất. Những chàng lính 'hào hoa' biến mất, chỉ có bàn ghế, tủ giường, ti-vi, tủ lạnh xuống đường, chờ người đến mua. Dân chúng bây giờ ai cũng thạo nghề buôn bán, bán nhà, bán xe, bán quần, bán áo, bán tình bán nghĩa. Ôi... cảm ơn cách mạng đã cho dân tôi một cái nghề mới.

Ngày... tháng...

Nhờ ba chứng giùm Sơ Yếu Lý Lịch nộp thi đại học. Ông chỉ chịu ký với điều kiện ghi thêm sơ sơ vài hàng 'thành thật' có thằng anh sĩ quan ngục, lý do khai tên đổi họ... " *Vì hoàn cảnh khổ đau của chiến tranh, cha con ly tán. Tôi là nạn nhân của thời cuộc do Mỹ Ngục gây ra. Nay nhờ cách mạng cứu sống lại đời tôi nói riêng, thế hệ trẻ nói chung. Nay tôi nguyện trọn đời hy sinh cho cách mạng v.v... và v.v...*"

Trời ạ! Chèn ép nhân dân phải không, đã thế không thềm đề gì hết, cùng lắm bỏ thi, tội gì phải đặt sự tiến thân của cá nhân mình vào dăm câu lếu láo nịnh bợ đó. Ta nguyện trọn đời dâng con tim chai đá "không bao giờ biết đến nói dối" cho bồ ta thôi, **ta hồng hườn hy sinh 'phi lý, vô lý' cho cách mạng à nhe!** Nãn quá, rút sơ yếu lý lịch về để nghĩ lại xem, cái lối đồn người ta vào chân tường của 'đồng chí Ba' này coi bộ không khá, hồng lể đời ta từ nay chỉ còn biết quỳ lụy và dựa hơi thôi sao? Ông già vẫn không ngớt căn dặn:

- Ba đã giới thiệu được nhiều người có việc làm, tại sao ba lại ngần ngại khi bảo đảm cho con? Ba và Đảng đã đánh giá tư tưởng con như thế nào? Con không thật tâm phục vụ cách mạng, con còn nặng về chủ nghĩa cá nhân ích kỷ tư hữu, con phải nhìn nhận sự thật như vậy, nếu Ba bảo đảm cho con, nhưng con có bảo đảm cho sự nghiệp cách mạng 30 năm của ba không? Nếu một lúc nào đó con phản Đảng, con phản Ba thì Ba vẫn phải trừng phạt con như đối với kẻ thù...

Ta nhìn gương mặt nghiêm khắc của một người hết lòng vì Chủ nghĩa Xã Hội, cái cảm giác xa lạ khi đối diện với người cha ruột thịt của mình, hình như chỉ có Ba Sáu thân thương gắn bó trong cuộc đời ta, còn người đàn ông này là một Đảng viên Cộng Sản!

Ngày... tháng...

Những con số báo cáo từ bàn giấy thì không bao giờ chính xác cả. Ta hơi quê khi bị thằng nhỏ chỉ mặt

- Xạo!
- Ừ, có lẽ vậy. Lỗi không phải tại ta...

Chỉ tiêu định mỗi tháng phải có 200 người (tối thiểu) trong phường, giãn dân hồi hương hoặc đi kinh tế mới. Tiên sư anh! Bắt buộc thế, nhưng người ta không đi, chả lẽ lấy cần trục mà xúc à? Vô lý! **Từ đây đến tháng 6-1977 Sài Gòn phải đi trên một triệu rưỡi dân**, thiên hạ dùng danh từ nghe kêu to quá "Ra tiền tuyến hăng hái đi vào mặt trận sản xuất thể hiện lòng yêu nước, thiết tha với sự nghiệp cách mạng, với nhiệt tình xây dựng chủ nghĩa xã hội! v...v... v...v"...

Chán mớ đời! Rồi bao giờ các đồng chí sẽ đi? Hay “vành đai xanh” sẽ bảo vệ an toàn cho quý vị, để từ bên trong quý vị cứ xĩa tay nắm ngón và hưởng thụ dài dài? **Những căn biệt thự mặt tiền, những nhà lầu xe hơi, những nguy nga tráng lệ của thành phố Mỹ Ngụy lần lượt bị các đồng chí tiếp thu và chia nhau quản lý, để đuổi gia đình thân nhân của tay sai Đế quốc vào rừng bỏ chết vì đói nghèo bệnh tật, chưa thấy hạt gạo nào từ Bắc chuyển vào Nam “cứu đói đồng bào” mà ngược lại những hàng xa xỉ “phồn vinh giả tạo” của miền Nam thì theo đoàn xe tải chở ra Bắc không biết bao nhiêu mà kể. Hòa bình thống nhất đất nước là như vậy ư?**

Ngày... tháng...

Lúc này không phải là lúc ngồi mơ mộng bên trong cửa sổ. Lúc này là lúc xông xáo đi vào một trò chơi lắm nguy hiểm, đe dọa, ta cân nhắc suy tính liệu sức mình, tuổi trẻ ta sẵn sàng dâng hết cho lý tưởng, nếu thật đó là một lý tưởng hợp lý. Ta đang có niềm tin vào công cuộc trọng đại sắp tới, ta sẽ không ân hận khi bắt tay vào việc, đời sống chẳng còn vô nghĩa, ta cười cợt như một trò chơi lớn, không ngại ngừng và chùn bước. Một tháng qua đi, một ngày thấm thoát, ta nghĩ nhiều về thời cuộc, về những xao động lung tung trong cái gọi là nhà nước cách mạng, liệu mọi việc có bình yên, huy hoàng rực rỡ như mọi cuộc họp báo cáo tình hình công tác không? Một cán bộ ngoài Bắc vào đã phải buột miệng:

- Chúng tôi đã bị lừa. Chúng tôi đã lầm lỡ dại dột khi chấp nhận Chủ nghĩa xã hội, lúc còn ở ngoài Bắc nghe tuyên truyền trong Nam là một lũ Mỹ Ngụy khát máu, dân chúng trong Nam sống trong nghèo đói lầm than, thương đồng bào ruột thịt của mình nên tình nguyện vào Nam đánh Mỹ, mang theo mấy cái chén gốm Bát Tràng, vài ký gạo ngon tưởng là món quà quý báu tặng họ hàng. Vào Nam thấy dân chúng sống nhỡn nhơ, dư ăn dư để gấp vạn lần ngoài nớ, mấy ký gạo mốc meo ném vào thùng rác ngượng ngùng.

Thế đấy! Cả bè cả lũ bị lừa thế đấy, còn gì để phải phủ nhận nữa không? Còn sự thật nào chua chát hơn thế không? Những lý thuyết của họ bao giờ cũng đầy “chính nghĩa”, lập luận vững vàng và sắc bén, ta làm thế nào để có thể đánh đổ một chủ nghĩa được nuôi lớn từ hơn nửa thế kỷ trước, đánh đổ một cách hợp lý và vững vàng hơn thế...

Ngày... tháng...

“Cho đồng bào tôi ngồi ghéch mắt trông chờ... Nghe những ủy ban, hội đồng nói vu vơ...” Ta năn đến phát khóc khi phải ngồi nghe thiên hạ bàn ra tán vào câu chuyện vận động kinh tế mới và thanh niên xung phong thủy lợi.

- Tôi chắc cũng dễ thôi. Mỗi tổ chọn một người đi công tác 15 ngày, thay phiên nhau tự túc ăn công, cứ đào một mét sẽ được 200 đồng, đào nhiều ăn nhiều, đào ít ăn ít, tôi nghĩ cũng giải quyết nhanh được, buôn bán lần lượt vào tay mình quản lý, tư thương bán hàng bơ mớ, ế ẩm, rồi cũng phải dỡ nhà mà đi kinh tế mới... Ta ngồi nghe mà buồn, làm theo năng lực hưởng theo nhu cầu. Xạo! Làm gì có mà hưởng, nhà nước cứ bắt chẹt bắt lỏng thì dân còn cục cựa đảng nào. Không đi công tác thì không có giấy chứng nhận lao động mà không có giấy chứng nhận lao động thì không được cung cấp gạo, thì thiệt thòi việc này, việc kia... Khốn nạn, dân còn gì nữa mà dồn vào đường cùng đến thế! Công tác thủy lợi, một hình thức lợi dụng sức lao động, bóc lột sức người, sức của. Ăn cơm nhà, tự túc mọi phương tiện để lên kinh tế mới đào kinh, một ngày, một tuần, một tháng, ba tháng, lấy danh nghĩa phục vụ ích lợi chung. Nhưng, cứ nghĩ bỏ ra một ngày công như thế, liệu người ta có đủ một nguồn lợi để nuôi gia đình đang nheo nhóc?

Tội nghiệp mấy người đi học tập về, bị dính không chạy đâu được. Giọng thẳng cha tổ trưởng nghe mà phát ghét.

- Anh phải sốt sắng tham gia công tác, càng nhiều chừng nào, sự phục hồi quyền công dân của anh càng nhanh chừng đó...

Thiệt muốn chửi thề hết sức! Anh là người Việt Nam từ hồi nào đến giờ, chẳng là công dân thì là gì? hồng lĩ trước đây những người bại trận kia là người ngoại quốc? Chẳng qua vì bại trận mà trở thành ‘phó thường dân’, bị tước đoạt hết, bị ruồng bỏ, rề khinh, đầy đọa. Học tập cái quái gì ở đó, nhốt trong mấy cái thùng sắt, ngày nóng như lò nướng, đêm lạnh cắt da, ra ngoài lao động làm như trâu cày, ăn uống thiếu thốn, bệnh tật chết dần mòn, lâu lâu cao hứng quăng lựu đạn vào giết tù rồi đổ thừa bọn phản động phá hoại hay chia súng vào mừng bắn chơi, chết ai nấy chịu như trường hợp anh của thằng bạn học chung trường. Má nó xiu lên xiu xuống khi nhận xác con, so với ‘tắm máu’ trong chế độ phát xít thì cách

đối xử với người bại trận theo kiểu của chế độ này còn dã man hơn nhiều, ác có bài bản mà, càng nói càng thấy nóng gan!

Ngày... tháng...

Cái món hành chánh bao giờ cũng lằng nhằng, nó luôn khệnh khạng như lão ký già. Quan quẩn cứ báo cáo sổ sách linh tinh. báo cáo tuần, báo cáo tháng, báo cáo định kỳ, chẳng công tác gì nhiều hơn những loại báo cáo ấy, cứ giấy tờ chất đống mà không giải quyết được gì. Đúng như một 'đồng chí' đã tự phê: 'Văn thư đầy túi áo, báo cáo đầy túi quần!' Ta ngồi loay hoay như kẻ mắc ị mà táo bón cả tuần, thủ tục hành chánh luôn khắc nghiệt dù rêu rao là đã giản dị đến tối đa. Có một ông lão cyclo già, đồ xăng công đoàn, chạy tới đâu phải trình phường đóng dấu tới đó, từ Chợ Lớn qua Phú Nhuận, đóng một dấu ở Phú Nhuận, từ Sài Gòn sang cư xá Thanh Đa, đóng một cái dấu ở Thanh Đa. Nội chạy vòng vòng tìm cho ra cái trụ sở phường để đóng dấu cũng mất cha nó biết bao nhiêu xăng của nhà nước và sức lao động của nạn nhân, chưa kể gặp lúc đồng chí chủ tịch đi vắng, ngồi chờ cả buổi, cũng hụt mất mấy cuộc xe. *Nâng đỡ lao động mà như thế à? Ông lão hẳn học "Mồ tỏ cha nó."*

Tội nghiệp đồng bào tôi, neho nhóc khổ sở trong chuyến đi kinh tế mới tội tình. Mấy ai trong số hàng nghìn người rời thành phố hôm nay, đã ý thức được "lao động là vinh quang" là "hăng say sản xuất"? Hay chỉ vì không sống được ở đây nên phải đi thôi, dù tình nguyện hay cưỡng bức cũng đồng nghĩa như nhau, suốt ngày chạy đôn chạy đáo lo cho đồng bào, ta thấm thía hơn cái tình nghĩa con người: '*Vì ta thương nhau là thương hết đám dân khổ đau...*' Hàng hàng lớp lớp người chen chúc nhau trong khuôn viên Viện Hóa Đạo. Ướt lòi ngoi như chuột khi cơn mưa quái ác đổ xuống, tội thanh niên cời trần ngồi phát gạo cho đồng bào. Mấy tên to đầu biến mất hết. Chỉ còn ta với ta, thương đồng bào nhót cả ruột. Cố lên! Chịu khó, chịu khó một chút rồi cũng một chuyến đi mà, thế nào rồi cũng có ngày ta lại gặp nhau...

Khúc đường đầu là những ngôi nhà ngói đỏ, lẫn giữa vườn lá xanh um trên quốc lộ 13. Thủ Dầu Một, đoạn đường kế đó là ruộng đồng ngút mắt, tấm tấp xa ở Phú Giáo và cuối cùng là một con đường đất đỏ bụi mù với những giao thông hào đầy kềm gai xơ xác. Nước trũng hố bom, đồi chập chùng cỏ lau, và thung lũng xám xịt, xuống xe giữa **vùng kinh tế mới Bàu Ké** hoang vu heo hút này đồng bào chúng ta nghĩ gì? Đoàn người vừa rời bỏ thành phố, rời bỏ tiện nghi vật chất đô thị để ngơ ngác đặt chân đến đây, bao nhiêu là hoang mang ngại ngùng. Những ngôi nhà tranh thấp thoáng trong cỏ rậm. Đời sống sẽ bắt đầu từ con số không ở đây. Dính líu và không thể quay về, ta ứa nước mắt khi vẫy tay từ già, có lẽ ta sẽ đến đây sớm hơn dự tính...

Ngày... tháng...

Ta đang bị ViCi khủng bố và kèm kẹp, ngày nào không khí trong nhà cũng nặng nề, ngột ngạt, tối đứng đó với má và lũ nhỏ, sáng cãi nhau với ba và chị hai, quanh quẩn trong một con hẻm chán phèo. Ta không thể để đời sống bị lệ thuộc và chi phối nhiều đến thế. Ba hăm dọa đủ điều. Ba bảo rằng, nếu rời khỏi ông ra, đời sống chính trị của ta sẽ vô cùng đen đúa. Họ sợ con của cách mạng có tương lai tối tăm ư? Ta sẵn sàng chấp nhận tất cả, lao tù nhà giam vốn đã phi lý từ bản chất đàn áp của nó, ta chỉ sợ tư tưởng bị đày đọa, nhốt kín thôi, ta là ngựa rừng chứ không phải là ngựa phố. Tại sao cứ thích bịt mắt để ta kéo chiếc xe cách mạng ketch cớm của ba?

Ngày... tháng...

- Chị có mặt trong ngôi nhà này để làm xáo trộn tư tưởng lũ nhỏ, quấy rối đời sống đang đi lên của gia đình.

Nhóc Hùng hung hăng 'đấu tố' ta giống như cách mạng đấu tố địa chủ trong cải cách ruộng đất. Mà có gì đâu khi nhỏ My cứ đi theo chị tư than thở "*Em chán quá, ba nói giải phóng là ai cũng no cơm ấm áo, mà có thấy gì đâu, tội bạn em bỏ học vì nhà nó nghèo túng, vì ba nó đi cải tạo, má nó bán hết đồ đạc trong nhà để chạy gạo từng bữa mà không biết cầm cự được bao lâu?*"

Ta ngạc nhiên khi thấy Hùng thay đổi nhanh chóng từ khi theo học lớp đối tượng đoàn, nó tưởng thế giới trong tay nó chắc, ta nghe cái từ 'tẩy não' của Cộng sản bây giờ mới biết, thật kinh khủng quá, **xã hội đã biến thẳng nhóc dễ thương của ta thành một tên kiêu căng phách lối,** nó còn cao giọng phê bình ta là không có lập trường chính trị vững vàng, tối ngày cứ ngêu ngao nhạc vàng và đọc văn hóa phẩm đồi trụy...Trời đất!

Mấy cuốn Tuổi Hoa mà hồi đi học ta nhịn ăn hàng để mua đem lên Sài Gòn cho nó đọc, vậy mà bây giờ nó "kiểm điểm" ta, tức chết đi được **cái đảng Cộng sản đã làm hư thằng nhóc**, thiệt thất vọng quá "đau lòng ta muốn khóc!" Để rồi xem mi phát tới cỡ nào, vô đoàn rồi lên đảng, vấn đề không phải mi là ai mà mi làm được cái gì lợi ích cho đồng bào cho xã hội? Điều đó mới quan trọng nhóc à!

Ngày ...tháng

Ra khỏi phòng thi, buồn ngơ ngẩn. Một chút ân hận bâng khuâng, lỗi tại tớ hoàn toàn, tớ không thích đi thi, tớ không thích đậu, không thích làm học trò nữa! Tớ chỉ tắm được một lần trong một giòng sông, tuổi trẻ hồn nhiên của tớ trôi qua đi, mất hút. Tiếc thì có tiếc, buồn thì có buồn nhưng chấp nhận. "Dứt khoát" thế thôi!

Đề thi có câu hỏi mắc cười "cho biết sự khác nhau giữa người và khỉ," cậu biết tớ trả lời sao không? Tớ nhìn lên tường thấy hình ông Hồ chí Minh và tớ ghi ngay 'người có râu và khỉ không có râu'. Nộp bài mà tớ cứ tùm tùm cười hoài. Tớ không hy vọng hay ao ước gì nữa, vì đời sống mình còn có gì để ao ước nữa đâu! Tí Cờ sẽ mất đi cái dịp nôn nao chờ nghe kết quả của tớ như tâm trạng gã bộ đội trong thơ 'kách mệnh'

Nghe tin em vào đại học,

Nửa tin nửa ngờ tên lại trùng tên.

Tớ thấy mình tàn nhẫn hết sức khi bình thân bước ra khỏi cổng trường thi mà lòng trống rỗng, tớ muốn phì cười khi có người hỏi tớ "Đậu không?". Chắc đậu. Ủ! Nhờ 30 năm đời ba ta có Đảng!

Quê quá, phải không Tí Cờ? Tệ lắm thì tớ cũng được 'bé' vào Đại học Dự Bị, nhưng mệt quá. Tớ sợ sách vở lạ lùng. 'Thôi thì thôi, chẳng đành thì thôi, thôi thì thôi nhé...'

Giờ thì tớ tiếp tục đi làm, bình thường nhưng chẳng có vẻ gì là bình thường hết, vẫn ngành Vận Động Xây Dựng Kinh Tế Mới, mỗi tháng đi công tác hai lần, điều xe và đổ dân xuống vùng kinh tế mới Đồng Xoài, Sông Bé. Chen chúc đứng ngồi giữa đoàn người gói khăn lũ lượt hỗn độn và bần cùng. Những buổi trưa nắng cháy và chiều xuống mưa dầm. Những ngôi nhà tranh thấp tè (công trình của Thanh Niên Xung Phong), lô nhô giữa rừng lau sậy, ngay ngắn, kiểu mẫu. Đồng bào xuống xe với gương mặt ngơ ngác, bàng hoàng khi được gọi tên nhận nhà mới, thuộc quyền làm chủ của mình từ đây, với nước ngập đầy sân, cỏ tranh leo tận cửa. Chưa có vách che nên gió thổi luôn lạnh buốt. Những tiếng thờ dài, những lời phàn nàn trách móc, hay tệ hơn nữa, sự gay gắt sẵn sàng chụp lên đầu các cán bộ điều xe, đổ dân như tát nước vào mặt.

- Vùng "đất hứa" của các người đó à?

Ở năm ba tháng, gặp bao nhiêu sự thật phũ phàng, gạo nước dầu lửa, nhu yếu phẩm, thuốc men bệnh tật. Hàng trăm thứ khó khăn thiết yếu, đành trốn về Sài Gòn chửi rửa vung vít. Những tiếng "phản ảnh" làm tớ đau lòng.

Có thật tớ cũng đang đồng lõa tiếp tay với những tên đao phủ cố tình giết chết đồng bào mình không? Mỗi chuyến đưa dân về, tớ buồn và nản lòng không tả được. Nảy ra ý định "được" thì rút, "được" dẹp bỏ dứt khoát mọi bận bịu ở Sài Gòn. Tớ sẽ đi kinh tế mới! Tớ sẽ sống với đồng bào của tớ! Có thấy những gương mặt thẳng thốt của người dân khi vừa đến vùng Kinh Tế Mới, mới thấy thương dân chúng mình. **Người vợ trẻ với năm bầy đứa con nheo nhóc đi kinh tế mới làm gì? Phải chăng để mong mỗi chồng mình sớm được học tập trở về?** Anh sinh viên đen đúa kia tại sao có mặt ở đây trong khi bạn bè anh đang ở giảng đường đại học? Vì điều đơn giản, anh là con em của ngụy quân ngụy quyền, không đủ tiêu chuẩn đi học, gia đình không thể cứu mang mãi đời sống bình yên cho anh. Rồi cũng phải đi thôi! Dứt khoát là như thế, không Thanh Niên Xung Phong thì cũng nghĩa vụ quân sự. "Tầng lớp tiên tiến" mà!

Tớ yêu đồng bào yêu tuổi trẻ của mình, bây giờ thì Tí Cờ đã hiểu tại sao tớ thi hỏng đại học, lý do này có gì đáng trách không Lộ? Tại tớ muốn thế mà. Ngày xưa, đọc thơ bạn bè, thấy không có gì hết. Nhưng bây giờ, lật lại trang báo học trò cũ, đọc thơ Huy Giao, thấy thấm thía lạ lùng:

Còn gì vui bằng niềm vui hôm nay,

Lấp kín đi anh, những hố bom cà.

Mùa sau xới đất trồng khoai sắn,

Khi lá xanh rồi, buồn cũng ngui ngoai...

Mùa sau đã hơn năm rồi mà sao lá chẳng xanh để lòng tớ ngui ngoai? Lý tưởng tuyệt vời quá đối với tuổi trẻ bọn mình. Hát đồng dao hòa bình và ngợi ca tự do hạnh phúc, bình đẳng và yêu thương. Nỗi ao ước như một cái gì đó gắn bó không rời "ở một nơi nào mà ai cũng yêu nhau", có thật bây giờ chúng ta đang sống trong

một vùng đất mà “ai cũng yêu nhau”? thật là chuyện hoang tưởng khi sống trong chế độ này, vì người nào thương ta cho bằng ta đâu.

Ngàytháng

Triển khai công tác trong tháng, tiếng quạt máy quay đều đều, mệt mỏi, một vài tiếng ho húng háng những cái ngáp được che đậy vội vàng. Mới 9 giờ sáng mà sao buồn ngủ lạ lùng. Mọi người đều uể oải trước câu “hạ quyết tâm” sôi nổi của đồng chí trưởng ban, một chị trong đội tuyên truyền xung kích của Quận đã trẻ môi lắc đầu:

- Trời ơi! Bộ tưởng dễ lắm hả? Nói gần gần lười ngày này qua ngày kia mà có ma nào thêm nghe đâu! Người ta còn chửi cho là đảng khác, nói suông thì dễ lắm, tới chừng xuống dân mới biết bị phản ánh tới bời. Họ nói “nhà nước đem con bỏ chợ, chưa đi thì nói ngon lành lắm nào là có gạo có nước, có thuốc, có trường đầy đủ, bà con chỉ đi lao động thôi, còn mọi thứ đều có nhà nước cung cấp, lo lắng chu toàn, nào là khỏi lo chạy cơm từng bữa, sống chui rúc khổ sở ở Sài Gòn. Tưởng sao tới chừng lên đó, chẳng có cái cóc khô gì hết. Lúc đầu, gạo phát cầm chừng, rồi từ từ xuống bột mì ăn cầm hơi, nước nôi chẳng có, sanh ghẻ chóc, bệnh hoạn, chẳng thấy một viên thuốc nào làm phước. Máy cô mấy cậu xuống phường khóm họp dân lại nói những chuyện phong thần, nhà nước thương dân, lo cho dân theo cái điệu vẽ bánh bắt phải ăn no, thì dân cũng ngất ngư mà xá dài...

Tôi cười cười sự thật đã không thể bẻ quanh bẻ quẹo được thì cũng đành thôi!!

Đến phần kiểm điểm công tác hầu hết các phường đều đứng lên nêu các khó khăn của ban mình trong khi đi vận động.

- Chúng tôi đến nhà bà A, thì bà B bên cạnh trông thấy đã vội đóng cửa...
- Mặc dầu chúng tôi đã có kiên trì giải thích chính sách cũng như chế độ cấp phát dành cho Kinh Tế Mới, nhưng nhiều đồng bào vẫn thắc mắc về những tin đồn còn sai sót, thiếu thốn trên vùng Kinh Tế Mới...
- Đối với diện gia đình sĩ quan học tập thì đa số đều ngoan cố, viện cớ chờ chồng về mới đi, chứ không chịu đi trước, vì họ không tin là chồng, cha họ sẽ được về ngay. Còn giới tiểu thương buôn bán thì cho rằng còn làm ăn được nên không chú ý lắm về kinh tế mới v.v... và v.v...

Buổi họp kéo dài nặng nề đến 11 giờ 30 vẫn chẳng đi tới đâu hết, không biết đây là lần họp thứ mấy mươi của Ban Kinh Tế Mới, vẫn cái không khí tê ngắt chán chường, vẫn cái giọng làm ra vẻ háng hái sôi nổi của thằng cha trưởng ban Quận, đòi phải “đạt chỉ tiêu”, điệu náo nê của các phường khi báo cáo về con số thành tích, biểu đồ tụt xuống dần dần như mạch của con bệnh đang hấp hối. Câu kết luận bao giờ cũng “dứt khoát” Khó khăn nào cũng vượt qua! Chúng ta phải nỗ lực để đạt chỉ tiêu cho bằng được, vì đó là yêu cầu cấp bách khẩn trương mà Đảng đã giao phó cho chúng ta phải hoàn thành...

Tan họp mọi người ra về mệt mỏi. Nắng buổi trưa nhức đầu, hay tại ngồi nghe thiên hạ nói nhiều quá đâm ra váng vất? Họp với hành sao mà chán thế không biết! Tôi sẽ phải nói gì với đồng bào của tôi, cái máy nói quay quá nhiều vòng, đến nỗi người ta có thể thuộc cả từng dấu chấm, dấu phẩy trong bản văn kiện “trọng tâm hàng đầu của đảng” về Kinh Tế Mới. Và người ta cũng đã biết hết cái sự thật bên trong của danh từ đó. Sự nói dối được truyền đi từ trên xuống dưới rõ ràng và rập khuôn, làm sao bây giờ?